

JESUS OCH BARNET

Av: Odd Ketil Sæbø

Jesus + barnen = SANT!

Barn har genom historien och i många kulturer inte erkänts som fullvärdiga och viktiga människor. Man har ofta betraktat barnen som primitiva och ännu inte fullt utvecklade människor, och deras värde har legat i vad de ska bli i framtiden. I dagens skandinaviska samhällen har de flesta barn det materiellt sett bättre än någonsin förr. I många fall är nog föräldrarnas behov av att visa sin egen status och framgång en del av drivkraften bakom denna utveckling. I många sammanhang betonar man att barnen ska få större möjligheter att påverka områden som rör deras vardag. Samtidigt kan det vara så att andra viktiga behov som de har, som tid tillsammans med mamma och pappa eller utrymme för andlig utveckling, inte är tillräckligt tillgodosedda.

Jesus ord in i denna verklighet är mycket radikala. Hans sätt att se på barnen är så överraskande och revolutionerande att vi ännu inte fullt ut har förstått vad det innebär. Jesus ord uppvärderar barnet. Orden vänder upp och ned på våra tankar om vad lärande är och om vad tro är. De tvingar oss att ompröva vår syn på vår egen roll som vuxna i söndagsskolan. De utmanar oss på djupet och fråntar oss något av den kontroll vi så gärna vill ha.

Men det Jesus säger innebär framför allt något helt nytt när det gäller synen på barnen och mötet med dem. Genom barnen kommer Gud själv nära i gemenskapen. Barnen tillför ny och livsnära kunskap och vishet. De gör söndagsskolan till en plats där både barn och vuxna kan lära, överraskas, berika varandra och vara till välsignelse för varandra.

Barnet som uppfyller löfterna

Ängeln visade sig för Josef från Nasaret i en dröm och sade:

"Josef, Davids son, var inte rädd för att föra hem Maria som hustru, ty barnet i henne har blivit till genom helig ande. Hon skall föda en son, och du skall ge honom namnet Jesus, ty han skall frälsa sitt folk från deras synder." Allt detta skedde för att det som Herren hade sagt genom profeten skulle uppfyllas:

"Jungfrun skall bli havande och föda en son, och man skall ge honom namnet Immanuel" (det betyder: Gud med oss).¹

Gud lägger sig själv som ett litet hjälplöst barn i händerna på den unga flickan Maria. Guds löften som gavs genom profeterna blir synliga och uppfylls i barnet – det speciella barnet Jesus från Nasaret. Genom ett barn har Gud själv blivit närvarande i världen. Att Gud blir människa (inkarnationen) och blir ett barn är i sig ett absolut erkännande av det sant mänskliga och sant barnsliga.

Aldrig nedvärderande

Vi ser aldrig att Jesus möter barn eller talar om barn och barndomen på något nedvärderande sätt. Han uppväckte barn från de döda.² Han tog emot det lilla barnets gåva och välsignade den så att den räckte till mat åt många tusen människor.³ Han blev arg då lärjungarna ville hindra barnen från att komma till honom. Han tog de minsta i famnen och välsignade dem.⁴

Förebilder

Jesus placerar barnet mitt ibland de vuxna som stävar efter ära och status. Han lyfter fram barnet som en förebild när han säger:

*Sannerligen, om ni inte omvänder er och blir som barnen kommer ni aldrig in i himmelriket. De som gör sig själva små som det här barnet är störst i himmelriket.*⁵

Barnet är en förebild inte bara när det gäller att ta emot Guds rike, utan också när det gäller att vara medborgare i Guds rike. Den som är liten som barnet är den största i detta rike. På ett annat ställe säger Jesus att *Guds rike tillhör sådana som de*.⁶ Barnet är de sannaste lärjungarna. Vad är det som gör dem till det?

Den finske prästen och terapeuten Tommy Hellsten definierar att vara barn som att ha viktiga *barnegenskaper*, som beroende, tillit, ärlighet, nyfikenhet och en grundläggande tillfredsställelse med vad livet har att erbjuda. Kanske är även förmågan att förundra sig och att uttrycka missnöje positiva barnegenskaper? Det är viktigt att ha och bevara sådana barnegenskaper för att kunna behålla en barnslig gudsrelation hela livet (se även artikeln *Om barnet och Gud*).

Att barnet är en förebild för tro eller lärjungaskap måste vara en ständig, livslång utmaning för oss. Vi måste hela tiden sträva efter barnets öppna relation och sätt att förhålla sig till Gud. Men denna förebildlighet får inte stå i motsats till att vi som kristna ska växa som människor och gå in i nya faser av vår tro. Efter hand som vårt intellekt utvecklas möter vi ständigt nya utmaningar. Frågorna växer fram både allteftersom vi lär känna vårt inre liv bättre och när vi utmanas av världen runt omkring. Dessa frågor måste vi arbeta med och värdesätta. Tron blundar inte för utmaningarna utan söker ständigt efter mer sanning. Det är både en utmaning och en välsignelse att förena förnuftet med tilliten till mysteriet Gud. På denna resa kan vi göra stora andliga upptäckter.

Samtidigt som vi växer i vårt förnuft växer vi också i ansvar. Att mogna i sin tro handlar om att ta ansvar för andra och om att kunna bli en medvandrare. Efter barndomen går vi ofta in i faser där vi söker tryggheten mer i oss själva. Men när vi i vår självständighet väljer att på nytt växa i beroende av Gud och

² Se Markusevangeliet 5:41.

³ Se Johannesevangeliet 6:9–13.

⁴ Se Markusevangeliet 10:13–16.

⁵ Matteusevangeliet 18:3–4.

⁶ Markusevangeliet 10:14b.

mot att bli mer lika Jesus, kan vi också bli människor som omsluter barn och andra med nåd och hjälper dem att ta nya steg på vägen.

Sändebud

Hellsten lyfter fram Jesus som den som har barnegenskaperna fullt ut. Både i sin relation till människor och till sin pappa levde han ut tilliten, klagan och ärligheten. En ärlighet som kostade honom livet. Det finns ett djupt samband mellan att bevara barnet i sig och att följa Jesus, eller låta Jesus *förkroppsligas* i oss.⁷ Vi är kallade till att formas efter Jesus bild och samtidigt är vi kallade till att vara Guds barn som ropar *Abba* (pappa).⁸ Idealen möts i den barnslige Jesus.

Jesus visar oss något av detta djupa samband när han säger:

*Och den som i mitt namn tar emot ett sådant barn tar emot mig.*⁹

Dessa ord kan vi förstå i ljuset av den status en budbärare hade i Israel på den tiden. Budbäraren representerade avsändaren själv. Jesus identifierar sig helt med barnet. Han litar på att när han skickar barnet i sitt ställe representerar det honom själv. När vi tar emot barnet ska vi ta emot det som om det var Jesus själv.

Jesus kärlek till och starka identifiering med barnet understryks i de ord som sedan följer:

Men den som förleder en av dessa små som tror på mig, för honom vore det bäst om han fick en kvarnsten hängd om halsen och sänktes i havets djup. Ve dig, värld, med dina förförelser. Förförelserna måste ju komma, men ve den människa genom vilken de kommer.

*... Se till att ni inte föraktar någon enda av dessa små. Jag säger er att deras änglar i himlen alltid ser min himmelske faders ansikte.*¹⁰

Sanningsvittnen

Paulus upplevde hur evangeliet är en dårskap i världens ögon. Men Gud har utvalt det som världen ser ner på för att låta de visa och starka stå där med skam. Om det var förstånd som behövdes för att förstå det nya livet skulle våra förutsättningar ha varit väldigt olika. Men vägen till Guds rike finns någon annanstans. Paulus ord är som ett eko av Jesus egna ord:

Jag prisar dig, fader, himlens och jordens herre, för att du har dolt detta för de lärda och kloka och uppenbarat det för dem som är som barn. Ja, fader, så har du bestämt. Allt har min fader anförtrott åt mig. Och ingen känner Sonen, utom Fadern, och ingen känner Fadern, utom Sonen och den som Sonen vill uppenbara honom för.

Det ord som här är översatt med *dem som är som barn* kan betyda troskyldig eller omyndigt barn, småbarn eller baby/spädbarn. Ordet kan också betyda

⁷ Se Galaterbrevet 4:19.

⁸ Se Romarbrevet 8:29 och 8:15.

⁹ Matteusevangeliet 18:5.

¹⁰ Matteusevangeliet 18:6–7, 10.

barnslig og anvendes juridisk om minderårige som ikke hadde noe å si til om i rettsaker. Ordet omfatter tydelig barnet som den som mottar og forstår viktige sanninger. Dette som oppenbaras syftar troligen på Jesus handlingar og gudsrikets hemmeligheter.

På ett enda ställe i evangelierna kommer barnen til tals och blir citerade: Barnen i templet sjunger *Hosianna, Davids son*. De håller fast vid sin frimodiga bekännelse till de skriftlärdas stora förargelse. Men Jesus lyfter fram barnen som sanningsvittnen. Han syftar troligen på Psaltaren 8 när han säger: Barns och spädbarns rop har du gjort till en lovsång åt dig.

Sammanfattning

Jesus lyfter fram barnet på ett uppseendeväckande sätt i sin kultur, ja, i alla tider. Att Gud själv blev ett barn är ett absolut erkännande av barnet. Jesus möter alltid barnen med respekt och utan att nedvärdera dem. Han lyfter fram barnen som förebilder för lärjungaskap. Han identifierar sig med dem som sina budbärare. Barnen, eller de barnsliga, har också lättare att ta emot viktiga sanninger om Guds rike än vad många vuxna har.

Litteratur

Hellsten, Tommy, *Flodhästen i vardagsrummet. Om medberoende och om mötet med barnet inom oss*, Verbum 1993.

Lindboe, Inger Marie, «Barn i evangeliene» i Karl Olav Sandnes, Oskar Skarsaune & Reidar Aasgaard (red), *Når jeg så skal ut i verden. Barn og tro i tidlig kristendom*, Tapir akademisk forlag 2009.

Sandnes, Karl Olav, Oskar Skarsaune & Reidar Aasgaard, «Ut i verden: refleksjoner rundt trosopplæring i antikken og i dag» i *Når jeg så skal ut i verden. Barn og tro i tidlig kristendom*. Red. Karl Olav Sandnes, Oskar Skarsaune og Reidar Aasgaard, Tapir akademisk forlag 2009.

Stålsett, Sturla, "Barneteologi i emning" i Ragnhild Halle & Geir Hegerstrøm (red) *Himmel over livet. Forkynnelse for barn i en ny tid*, IKO-Forlaget 2000.

Stålsett, Sturla, "'Barna roper i helligdommen': for en urovekkende barneteologi" i Elisabeth Tveito Johnsen (red), *Barneteologi og kirkens ritualer. Perspektiver på trosopplæring, barn og konfirmanter*, Det praktisk-teologiske seminar 2007.

Sæbø, Odd Ketil, Guds barnet. *Om barnetroens hemmeligheter og en ny trosopplæring*, Verbum 2010.

